

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K [za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 60 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Zažoznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalna organizacija.

Klerikalna gospodarska organizacija na Slovenskem je le slab posnetek organizacije, ki so jo ustvarili takozvani krščanski socialci na Nižjeavstrijskem, in zato je gotovo na mestu, da časih pogledamo, kako vsepa ta organizacija tam, kjer imajo klerikalci vse v rokah.

Na Nižjeavstrijskem imajo klerikalci v rokah deželni zbor in seveda zajemajo z obema rokama iz deželne blagajne ter zalagajo z deželnim denarjem svoje zadruge v obilni meri. V nižjeavstrijskem deželnem proračunu za leto 1902. je določenih 111.462 K za klerikalne kmetijske zadruge, ki pa vrh tega uživajo še obilo družih dobrot od dežele.

Te zadruge so v resnici kmetijskega značaja. V tem, ko so pri nas pod različnimi imeni zasnovane zadruge v resnici zgolj konsumna društva in se prečastiti duhovniki le pehajo, kako bi pri pijači, zlasti pri žganju, čimveč zaslužili, se bavijo nižjeavstrijske zadruge samo s praviimi kmetijskimi pridelki in je njih namen, odstraniti prekupce od prodaje kmetijskih pridelkov.

V ta namen se je nižjeavstrijska organizacija zavzela za to, da je dobila dajatve za vojaštvo. Leta 1901. je ta organizacija dobila od vojnega oskrbnštva za prodano rž 639.394 K, za druge pridelke, žito, seno, krompir itd. pa 474.895 K.

A kako je pri tem izhajalo vojno oskrbnštvo? To oskrbnštvo je moralo organizaciji vse pridelke veliko dražje plačevati, nego so one iste pridelke plačevali drugi kupci. Erar je plačeval na primer rž po 15 K 80 vin. meterski stot, drugi kupci pa so plačevali rž po 14 K 95 vin., torej skoro za krono ceneje. Deželni odbor nižjeavstrijski pravi sam, da je bila lani povprečna cena rži na trgu 14 K 80 vin., erar bi bil lahko rž dobil po tej ceni in jo je po nepotrebnem preplačal. Erar je samo leta 1901. samo na Nižjeavstrijskem in samo za rž nad 30.000 po nepotrebnem izdal.

Erar je seveda pri tem mislil, da dobiva nižjeavstrijske pridelke in da pride denar kmetu v korist. Kaj še!

Krščansko-socialna organizacija je te pridelke prav pridno kupovala na borzi od Židov. Erar je mislil, da je dobil nižjeavstrijsko rž, pa je dobil ogrsko; mislil je, da s preplačevanjem podpre kmeta, a je podprl le ogrske židovske prekupce in omogočil, da ima sedaj mesto z jednim prekupcem opraviti kar z dvema: z ogrskim Židom in s krščansko-socialno organizacijo. Ta dva se hočeta seveda oba mastiti in zato mora erar organizaciji vse blago preplačevati. In to gre na stroške davkoplačevalcev!

Kmet sam tudi nima nikake koristi od te organizacije. Ko bi organizacija ne dobivala iz deželne blagajne stotisoče podpore, bi bila že davno propadla. Vzdržuje se le, ker dobiva bogate podpore in ker erar blago preplačuje, a celo ti veliki dobički in te velike podpore ne pridejo v prid kmetu, nego le tistim, ki imajo organizacijo v rokah. Ti — da se izrazimo z dr. Šusteršičem — žro, žro in žro, tako da za kmeta ne ostane ničesar.

V Ljubljani, 2. decembra. Hrvatska v dveh saborih.

Včeraj se je razpravljalo o indenniteti v hrvatskem deželnem zboru v Zagrebu ter v zajedničkem zboru v Budimpešti. Pri tej priliki je opozicija ostro kritikovala Hedervaryjevo banovanje. Dr. Bresztyenszky je navedel, da je bil neki hrvatski list konfiskovan le zato, ker je ponatisnil zakon o banovi odgovornosti. Nastalo je viharo klicanje: »To je sramota!« Govornik odklanja indenniteto. Ko je Vinković zaklical: »Piškar parlament!« ga je predsednik posvaril, naj se vede dostojno. Nato je nastal zopet vihar. Nad predsednikom so upili: »Učite se vi dostojnosti! Nesramnost!« Derenčin: »V deželi, kjer ni zakona, tudi ni dostojnosti!« Potem je poslanec dr. Vrbanić na dolgo razpravljaj srbsko vprašanje od začetka do danes. Dokazal je, da je pri proglašanju nagle sodbe postopal ban samo-

voljno. Zato govornik tudi odklanja indenniteto. Danes govori o isti stvari poslanec dr. Frank. — V ogrskem zajedničkem saboru je govoril v indennitetni razpravi o Hrvatski posl. Bartha. Rekel je, da uživa Hrvatska dobrote Madjarske, pa se vkljub temu upira 1000letnemu jedinstvu. Od leta 1868. se je ogrsko-hrvatski odnosaj zelo poslabšal. V Hrvatski se dogajajo opasne stvari. Ali so to srečni odnosi, ako se more štiri mesece vladati s krvniško vrvo? Ostro je napadal bana, rekoč: »Ali je to državnik, ki bi bil poklican vladati, a ko je slutil, kaj se pripravlja, je mirno odpotoval v morsko kopel? Ban ni nedotakljiv. Moramo ga kritikovati, in če je tako občutljiv, potem pa naj ne hodi na solnce!« Končno je govornik dokazal, da je nagla sodba bila odpravljena le po posredovanju ministra Szélla.

Dva parlamenta v škripcih.

V nemškem državnem zboru, kjer je še nedavno predsednik stavil avstrijski parlament v strašilo vsem treznim in dostojnim poslancem, je začel dosegati prizore v dunajski zbornici. Zaušnice sicer še niso padale, tudi nož se še ni zablskal, a pod rebra so se pa vendar že prav pošteno podregali. In upanje je, da ne ostane samo pri tem. Toliko je gotovo, da pruska vlada ne dobi tako poceni novega carinskega tarifa, kakor je to dogovorila z večino. Opozicija namerava nadaljevati obstrukcijo 10 do 12 dni, da se večina omeha ter odtegne znani Kardorffov predlog, naj bi se vseh 937 točk carinskega tarifa skupno sprejelo. Originalen oddih si je privoščila opozicija pretečeno soboto. Ko je bilo najmanj poslancev večine v zbornici, zapustili so socialni demokratje dvorano, a enega so določili, ki je zahteval, da se konstatira sklepčnost. In res je bilo premalo poslancev, vsled česar se je morala seja zaključiti. To je vlado in večino tako razburilo, da sedaj resno proučuje, kako je spremeniti poslovni red, ki naj bi razširil tudi predsedniku »hišne pravice«. Položaj je v istini resen, a vladna glasila ga še hujše slikajo. Tako piše na primer »Kreuzzeitung«: »Stojimo pred

obratom ustavnega življenja. Ako z maga obstrukcija, potem sledi revolucija«. Usodna carinska zadeva pa tudi nas v Avstriji mora zanimati, ker sta si dunajski in berlinski parlament v tej točki precej sorodna. Dokler se v Nemčiji ne sprejme novi carinski tarif, se tudi trgovinske pogodbe z Avstrijo ne morejo obnoviti, kar bi se moralo zgoditi do 31. decembra t. l. A tudi v Avstriji ni mogoče prej misliti na obnovitev teh pogodb od naše strani, dokler se ne reši parlamentarno nagodba z Ogrsko. Zato je Nemčija poprej nestrpno gledala na neredno poslovanje avstrijskega parlamenta, no, sedaj pa oba tičita. Sicer pa tiči baš v tem najnovejšem nemškem carinskem tarifu velika opasnost za naše agrarce, ker je nezasišano zvišal carino na uvoz ječmena, ki prihaja večinoma le iz Avstrije. In grof Goluchowski je proti temu lepo molčal, dočim je Rusija zagrozila, da se ne straši tudi carinskega boja, ako se zviša carina na njeno rž. In na Nemškem so se te grožnje zbal. Avstrija pa bo imela poleg italijanske vinske klavzule še nemško ječmenovo carino.

Lex Heinze v Belgiji.

Klerikalni poslanec Woeste je predložil belgijski zbornici zakonski načrt, ki se popolnoma strinja z onim Heinza na Nemškem. Zakon določa: »Kdor na shodih ali javnem kraju govori, poje ali čita kaj takega, kar je proti lepemu vedenju ali sramežljivosti, naj se kaznuje, ako so bile prisotne osebe pod 16 leti, z ječo od 3 mesecev do 3 let«. Belgijski klerikalci se hočejo na ta način zavarovati proti vsaki javni kritiki, kajti, ako bo v bodoče kdo razkrival duhovniške svinjarije, ki se gode v spovednicah, ali če bo le javno čital na primer Liguorija, zagrešil se bo proti lepemu vedenju ter bo moral celo za leta v ječo.

Najnovejše politične novice.

Gospodska zbornica ima sejo dne 6. t. m. Na dnevnem redu je zakon o žitni terminski kupčiji. — Zakon o zvišanju pokojnine drž. uradnikom in njih vdovam se je danes raz-

LISTEK.

Povest o gospici Roziki.

Češki spisala Anna Maria.
(Konec.)

Jedenkrat, ko je slučajno gospod Teodor ostal za trenutek sam z gospico Roziko, pomehčale so se mu oči še bolj — in preprosil jo je za poljub. Gospica Rozika se je najprvo zasmejala, kakor se je često smejala, ali potem je mislila, da se mora čutiti ganjeno in razburjeno, ni nič rekla, samo nastavila svoje naivne ustnice gospodu Teodoru. Pri tem je opazila, da so ustnice gospoda Teodora vlažne, kakor njegove roke. Oči gospoda Teodora so postajale vedno in vedno mehkeje in še jedenkrat so zaprosila njegova usta, nerodno se pri tem zasmejala in pokazala redke zobe. In gospica Rozika je dala še jeden poljub. Toda prišla je mama, in bilo je po poljubih.

Redki zobje, mokre ustnice, so napravile, da vse, kar se je preje kar sipalo s peresa, še iz peresa ni več hotelo, kadar je gospica Rozika pisala gospodu Teodoru. Gospica Rozika je karala samo sebe.

Rekla si je: Pa zakaj si še tako malenkostna, da zamorejo nelepi zobje zmanjšati tvojo ljubezen? In nečimurni trud, ne biti malenkostna, je zmagal nad tem, kar je ugajalo očem.

Bože, lepe, sedemnajstletne gospodične rade plešejo v rožnatih oblekah! Volance na oblekah so frčale, lica rudela, oči igrale, ustnice se smejale in gospica Rozika se je tako dobro zabavala; plesala je s tem, in promenirala s tem, toliko se nasmejala in bila tako srečno vesela, da ni niti zapazila, da stoji ob nasprotnem stebri gospod Teodor, s prekrižanimi rokami in mračnim obrazom. Imel je pred seboj zapisano tretjo četvorko, četvorko ljubezni. Ko ji je pa razlagal, kako se nedostojno vede, za vsako stvar smeje, toliko se zabava a na njega se niti ne spomni: ni mogla vsega tega pojmiti. Zdel se ji je dolgočasen. Gospod Teodor se je ogrel v svoji ljubosumnosti in rekel: »Kaj pa to delate! Vedno samo letate, mečete tako podvzetne poglede na vse in vsem se smejete — torej me imate rada?«

Gospico Roziko je to zadelo. Ali ga je imela rada? Prav zares? Spomnila se je, kako je zapazila po prvem poljubu

mokre ustnice in pred drugim redke zobe.

Toda gotovo je morala to takoj opaziti, če je pa bilo res, rekla si je gospica Rozika. Seveda, rada ga ima ... rekla je gospodu Teodoru, ali malo zrnice nezadovoljnosti s samo seboj in nejasnosti je vendar padlo v čudno srčce gospice Rozike.

Ko se je gospod Teodor za božične praznike odpeljal domov, obljubila mu je, da mu gotovo, prav gotovo napiše dolgo pismo za Sveti dan. In napisala je. Samo bilo je drugačno, kakor je pričakoval gospod Teodor in je gospica Rozika hotela napisati.

Dan pred Svetim dnevom je šla gospica Rozika po dolgem času zopet k pouku. Gospica Rozika si je sugerirala hrepeneče razpoloženje in si rekla: Tukaj me vedno čaka! Tukaj mi je roko stisnil! — ali ga pogrešam? Mesto, da bi ga bila pogrešala, čutila se je nekako prosto. Ni se bala, da bi jo kak znanec srečal z njim. Gledala je pol ure pred vsako izložbo, in kadar se ji je še kak dijak zaljubljeno nasmejal, zablesketalo se ji je v nagajivih očeh ... od časa do časa si je rekla: Njega, Teo-

dorja, ni tukaj ... mogoče hodi tam z kakim malomestnim dekletom.

Ali ta misel je ni razburila, kakor je ni razburilo, da je šla brez njega k pouku ... Toda nakrat, kar nakrat si je rekla: »Naposled ga ti sploh niti rada nimam.« Svojevoljne oči so se požalostile.

In list, katerega je doma napisala gospodu Teodoru, je bil pokropljen s slano vodo; jedini izmed vseh. Napisala je v njem mnogo, da je še precej mlada, neizkušena, da se je varala, naj se ne jezi, da ga nima več rada. Rekla je »več«, a vendar bi bila morala reči, da ga sploh nikdar rada ni imela, ker je ljubila ljubezen, ne gospoda Teodora. List, katerega je pisala gospodu Teodoru, bil je ravno tako tuj, kakor ti brezkončni verzi, katere je zvezala s pentljo.

Gospica Rozika je bila kakor ono dete, katero je hotelo kos kruha s surovim maslom, si vzelo krajec in ga spustilo na zemljo s surovim maslom vred in na surovo maslo so se nabrala zrna peska in kepa prahu, in dete je moralo kruh s surovim maslom vreči proč, kakor gospica Rozika svojo ljubezen z gospodom Teodorom.

(„Besedy Času“.)

glasil v »Wiener Zeitung« ter stopi v veljavo s 1. januarjem 1903. Istočasno se zvišajo tudi provizije finančnim paznikom po starem sistemu. — Pri volitvah v grški parlament sta podlegla razun finančnega ministra tudi naučni in vojni minister. — Na Portugalskem opasno vre. Časopisi morajo molčati na vladno povelje. Tudi brzojavke in pisma vlada konfiskuje. Prebivalstvo se boji, da namerava kralj izročiti kolonije Angležem. — Razdelitev Češke po okrožjih namerava baje izvesti vlada. Nova okrožja bi naj imela državno vladno avtonomnimi organi. — Ruske grožnje. Finančni minister je izdal naredbo glede ruskega stališča napram obdačenju sladkorja. Ako Angleška ne sprejme razsodišča v tem vprašanju, se bo Rusija smatrala prosto vsake obveznosti napram Angleški ter bo postopala v Evropi in Aziji, kakor se bo njej zdelo prav. — Nemiri v Južni Ameriki. Vladne čete so zasedle mesto Nuova Barcelona. — Siamska vlada je uvedla zlato veljavo, vsled česar izgube banke 8 milijonov. — Obstrukcija v nemškem državnem zboru. Socialni demokratje so napovedali brezobzirnost do skrajnosti. — Nadvojvoda Fran Ferdinand si postavi v Budimpešti palačo ter se pridno uči madjarščine. — Atentat na bolgarskega kneza se je izkazal kot fantazija umobolnega gimnazijalca.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Španska inkvizicija je zadočila posebno slavo. Na Špankem so bili dominikanci nositelji tega krvavega sistema in divjali so hujše, kakor najbesnejši preganjanci prvih kristijanov.

Z brevejem iz l. 1478 je papež dovolil španski kroni imenovati inkvizitorje in s tem papeževim dovoljenjem sta bila 17. septembra 1480. imenovana dva dominikana kot inkvizitorja za Seviljo. Že 27. marca 1481. sta dala ta dva pošteni pet »krivovercev« sežgati. Silne pritožbe, da so inkvizitorji krivični in krvoločni, pa tudi podkupljivi, so povzročile nov papeški breve (ddo. 29. jan. 1482), v katerem je rečeno, da misli papež te inkvizitorje odstaviti, ako se ponove pritožbe. Odstavil pa jih papež ni. Sicer pa piše papež v tem breveju kralju Ferdinandu in kraljici Izabeli: »Opominjam Vas, da se pokorita tem našim ukazom in da podpirata inkvizicijo v izvrševanju njenega poklica, kakor se spodobi za katoliške kralje.«

V drugem breveju iz l. 1483 piše papež Sikst kraljici Izabeli, naj podpira njegova prizadevanja glede inkvizicije, češ, da s tem zadobi pri Bogu večjo zaslugu kakor z vsakim drugim dejanjem. Dalje pa se papež bridko pritožuje, da se kraljevski uradniki dostikrat upirajo ukazom inkvizicije.

Tudi bulla z dne 17. oktobra 1483., s katero sta bila imenovana inkvizitorja za provinciji Kastilijo in Leon, priča, da je bil papež poglavar inkvizicije in delal ž njo, kar je hotel. Končal je bullo z besedami: »Nobenemu človeku ni dovoljeno, delovati proti naši volji; kdor se to predrzne, naj ve, da ga zadene jeza vse mogočnega Boga in apostolov Petra in Pavla.«

Leta 1483. je papež ustanovil mesto velikega inkvizitorja za Španko in je to mesto podelil dominikanskemu priorju Tomažu Torquemadi. Ta je bil kot veliki inkvizitor papežev namestnik. To naredbo inkvizicije so potrdili tudi različni drugi papeži, katerih odredbe pričajo, da je bila inkvizicija strogo cerkvena ustanova. Vsak novi veliki inkvizitor je dobil svoja pooblastila od papeža, papeži so odredili, kako imajo inkvizicijske sodnije postopati, papeži so odločevali o pravicah inkvizitorjev in določali teritorij, ki ga je upravljal inkvizicijski sodnija. In tudi inkvizitorji se niso v prepornih vprašanjih obračali do kralja, nego v Rim, in Rim je v posebnih slučajih odločil, da se gotovi slučaj ne razsodijo pri pristojni španski inkviziciji nego pri rimski inkviziciji. Ta papeški značaj inkvizicije se razvidi s posebno jasnostjo iz bulle papeža Siksta V. z dne 22. januarja 1588., kjer je rečeno: »... Pri tem je naš namen, da se pri sveti inkviziciji v kraljestvih in gospodstvih Španije, ki je bila ustanovljena z avtoriteto apostolske stolice in vsled katere vidimo na Gospodovi njivi vsak dan zoreti bogate sadove, brez naše in naših naslednikov volje ničesar ne premeni.«

Sicer pa priznavajo tudi strogo cerkveni pisatelji, da je bila španska inkvizicija cerkvena uredba.

Tudi na Špankem so žrtve inkvizicije izročali posvetni oblasti, da jih je

sežgala. Sodbo je izrekla inkvizicija, izvršiti pa jo je morala posvetna oblast. Tudi to je dokaz, da je bila inkvizicija cerkvena uredba. Inkvizitorji so bili duhovniki in da bi ti duhovniki ne postali neregularni zato, samo zato se je usmrčenje prepustilo posvetni oblasti. Klerikali se pri svojih poskusih, odvaliti od cerkve krivdo za počenje inkvizicije, oklepajo okolnosti, da je bila inkvizicija v rokah posvetne oblasti, orodje posvetne oblasti. To je predrzna falsifikacija resnice, z akti neovržnodo kazane resnice. Inkvizicija je bila na Špankem kakor drugod cerkvena institucija in posvetna oblast ji je služila tako, kakor služi dandanes krvnik sodniji. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. decembra.

— **Poglavje o bisagi.** Govoreč o nameravanem prestopu v pravoslavno cerkev piše sobotni »Slovenec«: »V Ricmanju imajo vedno kaplana, ki ljudstvu vse stori. V Dolino hodi ljudstvo le v ženskih zadevah in po matične izpiske, ki se kolekujejo in se od njih plača taksa. Svojemu kaplanu daje ljudstvo rado narali, odreja jih pa dolinski duhovščini, ki je ž njo le v zunanji zvezi, po pastoraaciji pa ločena. Ker je ljudstvo v Ricmanju ubogo, ni hotelo dvojnega bremena prenašati. Temu bi se odpomoglo, ako bi cerkvena in posvetna oblast ustanovili novo župnijo v Ricmanju. C. kr. namestništvo, namestu da bi Ricmanje in Dolino rešilo iz te neprijetnosti, se je pa ustavilo ustanovitvi ricmanjske župnije, vključ temu, da je bil ranji škof Šterk za to. Ponudilo je celo dolinskemu župniku žandarmerijo na razpolago pri pobarvanju naruralij v Ricmanju. To je prvi razlog, da je jelo vreti v Ricmanju. To so izrabili izvestni agitatorji in začeli ljudstvo nagovarjati k unijatsstvu, češ, potem boste samostojni.« — Tu tiči jasno pripoznanje, da je vseh dogodov v Ricmanjih kriva duhovniška požrešnost. Dolinski duhovniki se kakor živ Shylock niso hoteli odreči beri, dasi so Ricmanje že svojemu duhovniku dajali bero in dolinskim duhovnikom vsako opravilo posebej plačevali. Ko bi se bili dolinski duhovniki odrekli beri, bi ne bilo sedanjih homatij, a ti krščanski možje niso imeli in nimajo nič usmiljenja in krutega srca so zahtevali, da morajo Ricmanjci — ki so, kakor priznava celo »Slovenec« — revni ljudje, dajati dvojno bero, domačemu duhovniku in še tujim. Dolinski duhovniki so se prav iz ozirov na ta svoj krivični dogodek upirali ustanovitvi samostojne fare v Ricmanjih in ko jim ljudstvo ni hotelo dajati več bere, so iskali pomoči pri vladi in vlada jim je dala žandarje na pomoč, da bi iz revnega ljudstva izprešali bero. Tu se vidi, kako neznansko lakomna je farška bisaga in da se ni nič čuditi, če hočejo ljudje izstopiti iz cerkve, ki take reči trpi. »Slovenec« suče stvar tako, da bi vso krivdo zvalil na vlado, češ, škof Šterk je bil za ustanovitev samostojne fare v Ricmanjih. Mogoče, a škof bi bil, videvši, da se fara ne doseže vsled odpora vlade in dolinskih duhovnikov, lahko vplival na to, da bi se bili doliskiduhovniki odpovedali beri. Ko bi se bilo to zgodilo, bi v Ricmanjih nikdar ne prišlo do takega gibanja, ki se najbrže konča s prestopom v pravoslavje.

— **Adijo, pa zdrava ostani!** »Gorenjec« poroča: Omilila se mu je takoj, ko so jo zazrle njegove oči. Z neko tajinstveno silo ga je vse vleko k njej, ko so mu prvič predstavili ljubko bitje. Bila je opravljena v priprosto, a vendar tako nad vse dražestno temnozeleno krilce. Na prvi pogled je izpoznal izkušeni mož, da se skriva pod navidezno skromno zunanostjo bogato srce. Govorila je malo, a kar je govorila, je bilo čisto zlato. Prvi hip je občutil, da mu je zanetila v srcu plamen one mogočne, brezmejnne ljubezni, ki s svojo neskončno silo preveva vse čustvovanje in hrepenenje zrelemu možu, a ne diči vihravega in lahkoživega mladeniča. Z vztrajnostjo si jo je pridobil. Ni mu ravno sledila iz ljubezni, a želja bolne mamice ji je bil ukaz. Nepopisno srečen in z drhtečim srcem je sprejel pod svoje okrilje nedolžno stvarico in poskrbel ji

je varno zavetje v svojem velikem domovanju, kamor nista segala hrup ter vrisi vsakdanjega življenja in strupena sapa okuženega sveta. Polagoma se ga je privadila tudi ona. In tresočima rokama ji je božal lepo lice, koprneče jo je pritiskal na svoje srce in hrepeneče so zlele oči v drago obličje. Bila sta srečna... A nesreča nikdar ne miruje! Preminula je skrbna mati in brezčutni ljudje so zahtevali nazaj dražestno mladenko. Kakor lev se je postavil v bran, kakor junak se je boril za svoj dragocen zaklad, in »Moja je in moja bo!« je vedno trdil, čeprav mu jo je zlahta branila. Nad jedno leto je tekla pravda, dolgo je upal in se bal, a slednjič je odločila nemila usoda. Dne 26. novembra t. l. se je završilo zadnje dejanje te žalostne žaloigre. Bil je pust zimski dan. Nebo je bilo pokrito z oblaki, narava je spala zimsko spanje in le posamezne snežinke so leno padale na zemljo. On je stal pri oknu in srpo gledal v dolgočasno jutro, ki je bilo prava prisposoba njegovega otožnega duševnega stanja: »Srce je prazno, srečno ni, Nazaj si up in strah želi.« Z besedami: »Adijo, pa zdrava ostani!« se obrne, pritiska jo še enkrat krčevito na prsi, potem jo vtakne v malho in nato g. Anton Koblar odnese v c. kr. glavno davkarijo v zeleno platno vezano knjižico »Mestne hranilnice v Kranju« št. 7408. glasečo se na 10.000 kron.

— **Božja beseda...** V nedeljo teden so, kakor običajno, šli v Cerkljah ljudje v cerkev, da bi slišali božjo besedo. Oznanjal jim je kaplan. In kako se je ta božja beseda glasila? »Antikrist si, antikrist je, antikristi so vsi, ki boro »Slovenski Narod«, »Gorenjca« in »Rodoljuba« — tako je donelo po cerkvi in to »božjo besedo« je njen oznanjevalec ponavljal v raznih varijacijah celo uro.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Danes se poje prvič v sezoni velepriljubljena opera »Cavalleria rusticana«, v kateri poje gospod Vlček svojo ulogo slovenski. Santuzzo poje gospa Hanušova. Svobodovala. Veseloigra »Jeftjeva hči« je duhovito kabinetno delo pokojnega italijanskega pisatelja in poslanca Fel. Cavolottija. Ta igra je stalno na repertoarju dvornega gledališča na Dunaju in vseh večjih gledališč. Veseloigra je jako težka. Glavni ulogi igrata gdč. Kreisovala in gospod Hašler, poleg teh dveh pa gdč. Rückova in g. Dobrovolný.

— **Koncert »Glasbene Matice«.** Opozarjamo še enkrat na jutranji koncert »Glasbene Matice«, na katerem se bo izvajal »Zlatorog«. Velika trudoljubnost pevskega zbora pač zasluži, da se slavno občinstvo odzove s kar mnogoštevilnejšim obiskom. Čujemo, da tudi rodoljubi z dežele prav pridno naročajo sedeže. Kdor hoče uživati divno poezijo, ki veje iz te skladbe, naj nikar ne zamudi redke prilike. Vstopnice se dobe v trgovini g. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni. Istotam se dobi tudi besedilo.

— **Večer Konopnicke.** Vabila za ta slavnostni večer, ki bo posvečen najodličnejši poljski pesnikinji in pisateljici Mariji Konopnicki, se razpošljejo jutri in v sredo. Poleg članic društva, ki priredi večer, so obljubili iz posebne prijaznosti svoje sodelovanje tudi operni tenorist g. Andr. Hájek, g. Iv. Završan in sl. trgovsko pevsko društvo »Merkur«. Tudi »Društvena godba«, ki bo sviralala prvo točko v oficialnem delu in potem več točk v zabavnem delu, ima na sporedu najlepše slovanske skladbe. Odbor »Splošnega slov. ženskega društva« se je zelo potrudil, da priredi s svojimi, sicer skromnimi močmi kolikor mogoče lepo slavlje. Ravna se po geslu: »Vsakemu nekaj«, je priklopil odbor oficialnemu delu večera tudi zabavni del s koncertom i. dr. Za srečolov na korist društveni knjižnici je dobilo društvo veliko število krasnih in dragocenih dobikov, tako n. pr. nov Singerjev šivalni stroj, ki je veljal 120 K, veliko zlato verižico, zlato zapestnico, svilnat pokrivač i. dr. Slavnemu občinstvu bodo na razpolago tudi izvirne razglednice s sliko Marije Konopnicke, ki jih je društvo dobilo iz Lvova.

— **Štajerski dež. zbor** se skliče koncem tekočega meseca h kratkemu zasedanju, da se reši budgetni provizorij. Volitev deželnega odbora se izvrši v teh sejah le tedaj, ako bo večina zahtevala tak dnevni red, sicer pa šele v glavnem zasedanju.

— **Zmaga štajerskega učiteljstva.** Kakor znano, je sprejel svoječasno štajerski deželni šolski svet v učiteljske službene tabele novo rubriko o »političnem obnašanju«. Vsled odločnega protesta vsega učiteljstva se je sedaj opustila ta rubrika, pa tudi ona o »nrvnem vedenju«, zato pa se napravi skupno ena o »izvenslužbenem vedenju«.

— **16letni morilec.** Včeraj je v Gradcu brez pravega povoda ustrelil na ulici 16letni vajenec J. Kürbus sedlarskega pomočnika Leitingerja. Na policiji je morilec dokazoval svoj miroljubni značaj s knjižico, da je ud sv. Jožefa mladeniškega društva. Tudi več spovednih listov je izvil iz žepa.

— **Podporni zaklad za Koroško.** Po prizadevanju dež. predsednika viteza Fraydenega se je ustanovil tudi za Koroško po štajerskem zgledu pomožni zaklad za podpore vsled elementarnih nezdod prizadetim prebivalcem. V pripravljalnem odseku je tudi prošt Einspieler, ki je zagotovil podporo katoliškega duhovništva.

— **Iredentovska demonstracija.** Svoj čas je imela Gorica mestnega tajnika, ki je bil prvi znani prvoboritelj iredentizma na Goriškem. Njemu v čast je hotel mestni zastop goriški že pred leti neko ulico krstiti na ime ulica Favetti. Tak sklep bil je tudi že storjen v mestnem svetu, ali vlada ga je uničila. Zdaj se pa bliža desetletnica, odkar je Favetti umrl. To priliki smrti velikega patrijota, kakor ga Lahi nazivljajo, so hoteli nekateri njegovi oboževalci uporabiti zopet za demonstracijo. Zato se je sestavil poseben odbor, ki je imel nalogo, pobirati pri goriških meščanih doneske, da bi se s temi napravil doprni mramorni kip pokojnega Favettija, kateri naj bi se postavil v mestni dvorani. Ali tudi tu je posegla vmes vlada ter prepovedala tako pobiranje doneskov. Zdaj je pa prišel na vrsto zopet mestni svet, meneč, ko ni šlo prvo in drugo, pojde pa tretje. V zadnji svoji seji je sklenil namreč jednoglasno (tudi z glasovi starašin takozvanega partito popolare), da se v mestni dvorani vzida mramornata plošča v spomin pokojnemu Favettiju s primernim napisom, katerega naj oskrbi mestni župan. Predlog je stavil član mestnega starašinstva dr. Venier nujnim potom. Pri utemeljevanju svojega predloga ni predlagatelj niti z besedico omenil Favettijevih zaslug, ki bi se tikale gmotnih koristi mesta, marveč povzdigoval je le zasluge, katere je imel pokojnik za italijanstvo, ter slavil le njegov patrijotizem, ki pa ni identičen z avstrijskim patrijotizmom.

— **Cesarja Franca Jožefa I. zaklad za stare in zveste kmetijske posle.** Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 kron. Ta darila se razdele meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so nrvnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 16. decembra t. l. pri odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Vsaka prošnja (ki je ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva.

— **Kje je društvo za varstvo živali?** Z Dolenjske ceste se nam piše: V soboto popoldne imel sem slučajno opravilo na dolenjski postaji, ko čujem žalostno vpitje v nekem vagonu zaprtega telička. Na vprašanje, kaj je s teletom, da tako vpije, mi reko, da je bil pripeljan že v petek večer z Vel. Lašč, ali ker ga pregledni živinozdravnik ne pride ogledat, ga tudi ne smejo prej mesarju izročiti. In tako je ta uboga žival v mrzlem vagonu čakala 21 ur na odrešenje! Se li ne pravi to po nepotrebnem mučiti živali?

— **Zastrupila** se je Trstu 58letna vdova Ana Verhove iz Cerknice.

— **Odlikovan obrtnik.** Letos je bila v Londonu velika strokovna razstava, in sicer iz pekarske stroke. Te razstave se je udeležil tudi v naših krajih znani gosp. Milan Draganec, pekovski mojster v Zagrebu ter razstavil svoje dobro znano zdravstveno pecivo »Danica«. Poverjeništvu londonske razstave za razdelitev odlikovanj je podelilo gosp. Dragancu najvišje odlikovanje, namreč krasno diplomu in zlato svetinjo za zasluge.

— **Izpred porotnega sodišča.** Včeraj so se pričele porotne obravnave v novi dvorani justične palače za poslednjo sesijo tekočega leta pod predsedstvom deželnega sodišča podpredsednika gosp. Pajka, dež. sod. svetnikov gg. Andolška in Hauffna kot sodnikov; državno pravdnštvo je zastopal g. Trenz. Ker se je pri vstopu v dvorano jako zbirlno postopalo, je umevno, da se je pogrešalo v novi dvorani ona vrsta zvestih poslušalcev, katerim služijo te žalostne slike iz vsakdanjega življenja le v brezplačno zabavo. Kot prvi je sedel na zatožni klopi 23 let stari Janez Čufar, po domače Žnidarjev, delavec iz Podlonke. Zatožen je bil, da je dne 12. oktobra t. l. v Ravnah z nožem sunil Jakoba Urha v srednjo plat desne rame in v sredino desnih zgornjih nadlehti tako, da je Urh vsled zadobljenih ran izkruval. Neki pastir ga je našel drugo jutro mrtvega ležati na stezi med Drobenčevim in Graharjevo hišo v Ravnah. Obtoženec se zagovarja, da je ravnal v silobranu. Porotniki so na njem stavljeno vprašanje glede uboja zanikali, pač ga pa pregreška zoper varnost življenja zaradi preokračanja silobrana krivim spoznali, za kar se mu je naložila kazen 5 mesecev strogega zapora, poostrenega z 1 postem na teden. — Pri popoldanski tajni obravnavi imel se je zagovarjati 44 let stari Jožef Čuden, delavec brez stalnega bivališča, zaradi hudodelstva posilne nečistosti. Porotniki so ga krivim spoznali in sodišče ga je obsodilo na 5 let težke, z 1 postom vsaki mesec poostrene ječe.

— **Legar v topničarski vojašnici.** Včeraj je prišel sanitetni šef 3. voja. dr. vitez Löbenstein v Ljubljano, da inspiciira topničarsko vojašnico.

— **Predsednik deželnega nad-sodišča, grof Gleispach,** ki se je v soboto pripeljal v Ljubljano, je bil med vožnjo iz Gradca v Ljubljano v kupeju okraden. Tat mu je vzel listnico, v kateri je imel denar in legitimacijo za vožnjo po železnici. Moral je v Ljubljani narediti dolg, da se je mogel nazaj peljati.

— **Pričakala sta** v nedeljo zvečer v Brestu posestnika France Zalar, vulgo Gregor, in Janez Kraljič posestnikovega sina Jakoba Japelja iz Bresta in mu je prvi spodbil nogo, da je padel, drugi pa ga vdaril z železno štango po levi strani života, da ga je težko ranil. Japelja so danes pripeljali v bolnico. Poškodovanec je imel popred z Zalarjem in Kraljičem preprič v Švigeljnovi gostilni.

— **Konji so se splašili.** Danes popoldne so se na Emonski cesti št. 2 na dvorišču ustrašili Jebačinovi konji snega, ki je zdrknil s strehe in zdirjali z vozom na cesto. Trgovski učenec Fel. Novak je skočil na voz in prijel za vajeti, a ko se je voz nagnil, je skočil z voza. Konji so dirjali s prevrnjenim vozom proti Rimski cesti, kjer jim je skočil nasproti policijski stražnik, jih prijel za vajeti in z vso silo obdržal. Nesreča se ni nobena pripetila.

— **Tatvina.** Hlapcu Francetu Škofcu v Bohorčičevih ulicah št. 29 je v nedeljo dopoldne neznan tat vkradel izpod zglavja ruto, v kateri je imel zavit denar. Tatvine sumljiv je neki 14letni deček, kateri je tatvini podvržen in katerega so videli po hlevu hoditi.

— **Nezgoda.** Urarju Frid. Hofmanu na Dunajski cesti št. 14 je v soboto, ko je v Galletovi hiši na Franca Jožefa cesti obešal stensko uro, padel velik dekoracijski krožnik na glavo in ga znatno poškodoval.

— **Z rešilnim vozom** so pripeljali v deželno bolnico, 88 let staro Marijo Maretičovo, stanujočo v Josefinumu. Včeraj popoldne je na Sv. Petra nasipu padla in si zlomila nogo.

— **Prst odtrgal** je včeraj popoldne v Tönniesovi tovarni stroj mizar-skemu pomočniku Rudolfu Bizjaku iz Sp. Šiške. Prišel je sam v bolnico.

— **Izgubljene in najdene reči.** Neznano kje v mestu je izgubila neka dama zlat uhan s kamnom. — Pod Trančo je bil najden bankovec za 10 kron.

— **Izgubil je bankovec za 10 K** T. S. od pošte do Resljeve ceste. Pošteni najditelj naj ga odda v našem upravnštvu.

— **V Ameriko** se je danes ponoči odpeljalo z južnega kolodvora 42 oseb.

— **Meteor. mesečni pregled.** Minoli mesec listopad je bil sprva oblačen in mil, v drugi polovici pa nam je prinesel sneg in nenavaden mraz. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: Ob sedmih zjutraj — 03°, ob dveh popoldne 34°, ob devetih zvečer 10°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega mesca 14°, za 22° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 738.4 mm kot srednji zračni tlak, za 2.4 mm nad normalom. — Mokrih dni bilo je 10; pa davina, dež in sneg, znaša 42.4 mm. — Med vetrovi je pihal najčeseje severovzhodni ter se je 17. in 18. kot močna burja razvil, vsled česar se je temperatura zelo znižala; nikjer ni bilo toliko mraza, kolikor prav na Kranjskem.

— **Društvena godba koncertuje** dne 3. t. m. zvečer ob 8 uri v restavracijskih prostorih g. I. Kende »pri Gambrinu« — Vstop prost.

* **Najnovejše novice.** Kuratorij sv. vavčavske posojilnice predloži vladi memorandum, v katerem se bo apeliralo za vladno podporo, češ, da bi vsled konkurza bilo toliko rodbin in uradnikov nesrečnih. — Morilec hotelirja Wolfa, trenja vojak v Pragi, Čučko, doma od Sv. Jakoba v Slov. goricah, je obsojen v smrt na vislicah. Njegova tovariša Wellek in Otčovski sta dobila 18, oziroma 14 let ječe. — Štrajk mornarjev v Marseilleju. Vlada je poslala 2 polka dragoncev in 130 orožnikov zdržavati mir. — Kecsckemety prijet. Znani davčni defraudant Kecsckemety je baje prijet v Homesteadu v Indijani. — Parni kotel se je razletel v Čikagu. 11 oseb je ubitih, 20 pa ranjenih. — Diamantni rudnik so našli v Glandsfonteinu pri Pratoriji. — Brezžični brzojav se vpelje med Angleško in Kanado. — Poskušeni samomor s kladivom. 19letna dekla M. Ne mečkova na Dunaju se je hotela usmrtiti na ta način, da se je bila s kladivom po glavi.

* **Cesarjevo darilo laški kraljici.** Naš cesar je dobil pred kratkim od laškega kralja dva divja kozla (kazoroga) za schönbrunski zverinjak. Za zahvalo je poslal sedaj cesar laški kraljici par lepih, šestletnih lipitonskih sivcev in krasno damsko kočijo.

* **Gledališče v Plznu.** »Nové illustrované Listy«, ki izhajajo v Brnu, so prinesli sliko in poročilo o bivšem prvem tenoristu plzenskega gledališča, g. Fr. Vlčku, ki je sedaj prvi tenorist slovenske opere v Ljubljani. Bivši operni pevki našega gledališča, gđ. Noemi-Wolfova in gđ. Gärtner-Romanova sta se odpovedali engagementu pri plzenski operi, katero zapusti tudi bivši prvi slov. operni tenorist g. Olszewski.

* **Dvestoletnica Petrograda.** Prihodnje leto 29., 30. in 31. velikega travna bo obhajala Rusija 200letnico utemeljenja nove ruske prestolnice Petrograda, ki jo je zgradil car Peter Veliki. Ob tej priliki hoče Petrogradčani v spomin zgraditi več monumentalnih hiš, novo vseučilišče, veliko bolnišnico, mestno hišo in 20 drugih šol. Troški so proračunjeni na 12 milijonov rubljev. Omenjeni tri dnevi se bodo praznovali po celi Rusiji slovesno.

Društva.

— **Izredni občni zbor slovenskega umetniškega društva.** Ob popolni nebrizi članov in občinstva se je vršil sinoči izredni občni zbor umetniškega društva. Ker je Grohar ustmeno in pismeno prepusil društvu vse svoje slike v poravnavo dolga, je sklenil odbor, da proda dražbenim potom toliko Groharjevih slik, da se pokrije svota, katero Grohar društvu dolguje, oz. katero je porabil iz društvene blagajne zase. Tajnik g. Jakopič je poročal, da je društvo priredilo »Dvořakovo akademijo« z — deficitom in II. umetniško razstavo od 20. septembra do 20. oktobra t. l. v »Nar. domu« takisto z — deficitom. Intelligenca ni kazala nikakega zanimanja in le z vdeležbo delavstva in dijaštva se je doseglo približno 2000 razstavnih posetnikov. Prodala se ni niti ena slika, niti en kip, dasi je bilo okoli 160 del na razstavi. Odbor je imel 15 rednih in več izrednih sej. Blagajnik g. Pahor je položil račun in konstatoval, da bi bilo brez Groharjeve afera v blagajnici nad 1000 K v denarju; poleg tega ima društvo izposojenih pri dveh slikarjih

še 700 K. Društveno stanje je vsekakor aktivno. Podpredsednik g. dr. Zarnik je obširno in temeljito zavračal očitanja nek. prekasnih modrijanov, da se v Groharjevi aferi ni postopalo pravilno. Takrat je bila vsa Ljubljana, celo policija in tudi dotični modrijani v prepričanju, da se je dogodila res defraudacija in beg; zato je društvo storilo le to, kar je moralo in moglo. Dotični ki le zabavljajo, a stojé daleč proč od strela. To je lahko! Član g. Govékar je obžaloval, da ni med občinstvom nikakega zanimanja za društvo, ki prireja prve in v največjih žrtvami velike razstave, da je zanimanje za domače umetnike in umetnine docela zamrlo ter da se pri nas vsaka stvar sodi le s pariškega ali vsaj dunajskega stališča. Slovenci smo majhen, uboren narod; mlado je naše društvo, mladi in revni naši umetniki, zato potrebujejo navduševanja in podpore. Obžalovati je, da se dandanes med Slovenci toliko zabavlja in uničuje, ponižuje in izsmehuje. V ta narodni greh so zašli celo taki, ki si domišljajo, da so naprednjaki! Dela naših umetnikov se razstavlja, hvalijo in kupujejo v Parizu, na Dunaju, Monakovem, Zagrebu, Sarajevem ... v Ljubljani pa se jim — rogajo! Hrvatski umetniki beže v Ameriko; za njimi bodo morali tudi slovenski, tako da bodo ostali končno le tujci. Žalostna perspektiva za napredek in razvoj domače umetnosti! — Odbor je izrekel novemu blagajniku, g. Pahorju, za ureditev blagajne zahvalo. G. dr. Zarnik je pristopil k društvu kot ustanovnik. Končno se je sklenilo, povabiti znane prijatelje umetnosti, da kupijo Groharjeve slike, da pride društvo do svojega denarja. Redni občni zbor se bo vršil, ko bo odbor poravnal vse svoje obveznosti in plačal račune, ki jih Grohar ni poravnal. Zeleti je, da poklicani faktorji priskočijo društvu na pomoč, saj deluje umetniško društvo nesebično za razvoj domače umetnosti in na korist domačih umetnikov!

— **Društvo „Zvezda“ na Dunaju** priredi v nedeljo, dne 7. decembra t. l. svoj zabavni večer v dvorani »Wiener Ressource«, Dunaj, I. Reichstrasse 3 s prijaznim sodelovanjem gospice koncertne pevke Ide Schöntag, gospice Marice Luzar in Ivane Pirc, slovenskih gospodov akademikov in društvenega pevsk. zbora pod vodstvom gosp. Vinka Krušiča. Začetek ob šestih zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 2. decembra. Poslanska zbornica razpravlja danes o nujnem predlogu zastran krošnjarstva. Pri ti razpravi je prišlo do živahnih preprirov med Nemci. V razpravo je posegel tudi poslanec Plantan, ki se je izrekel zoper stavljeni načrt in se z vnebo in odločnostjo zavzemal za krošnjarje iz črnomaljskega, novomeškega in kočevskega političnega okraja.

Dunaj 2. decembra. Imenovanje deželnih glavarjev za tiste dežele, koder so se vršile letos volitve, se razglasi še tekom tega tedna. Kdo postane deželni maršal na Nižjeavstrijskem, še vedno ni gotovo. Bržčas se je to odločilo danes.

Dunaj 2. decembra. Ministrski predsednik Körber je bil danes zopet v avdijenci pri cesarju.

Dunaj 2. decembra. Nemški poslanci se zbero danes zopet pri dr. Bärnreitherju, ter dogotove danes svoje zahteve glede uredbe jezikovnega vprašanja. Ta zahteve se razglase jutri.

Dunaj 2. decembra. Danes je prišla v poslansko zbornico deputacija vseh lekarniških gremijev. Kranjski gremij zastopata lekarnaja Mayr in Mardetschlaeger. Deputacija se je oglasila pri različnih poslancih ter zahtevala provizorično uredbo lekarništva. Poslanci so obljubili, da spravijo zahteve lekarnarjev potom nujnega predloga v zbornico. Ministrskemu predsedniku Körberju je deputacija izročila posebno spomenico. Körber je rekel, da mu tozadevna razsodba upravnega sodišča še ni dostavljena, sicer pa da je pripravljen storiti vse, da se varujejo opravičeni interesi lekarnarjev in lekarniških nastavljenec.

Lvov 2. decembra. Lekarniški nastavljenici so vladi poslali spomenico, v kateri so formulirane njihove zahteve. Zajedno so vladi naznaili, da začno v petek štrajk, če se njihovim zahtevam ne ugod.

Most 2. decembra. V procesu Wolf-Schalk je bila današnja razprava najživahnejša. Berger je raz-

delaval politično delavnost Wolfovo. Ko je Wolf napravil neki medklic, ga je Berger insultiral, češ, da je bil Mefisto vsenemške stranke. V burnem prepriro je Wolfov zastopnik dr. Rosa zaklical: Zdaj je čas, da spravimo Schönererjeve piramide ne dan. (Te piramide so škandalozna stvar, pri kateri igrajo gotove ženske glavno vlogo). Schönererjance je to silno razkačilo in se je prepriro še poostiril. Wolf je Bergerju očital podlost. Berger: Jaz govorim vedno resnico. Wolf: Vi ste sposobni tudi pod pri-sego lagati. Berger: Vi spadate v kaznilnico. Predsednik je naredil konec prepriro z ostro izjavo, da so prepirajoči se gospodje pred sodnijo ne v gledališču.

Narodno gospodarstvo.

— **Oves kupuje po najvišjih ljubljanskih cenah** c. kr. vojni erar, in sicer v vsaki, tudi majhni množini naravnost od kmetov. Ker se na dotične razglase skoraj nihče ni oglašil, je bila c. kr. kmetijska družba pozvana, naj vmes poseže, zato bo ona skusila posredovati med kmeti in vojaštvom. Vsako soboto od 10—11. dopoldne bo c. kr. kmetijska družba kupovala na podlagi poslanih ali osebno prinesenih vzorcev oves in pozneje tudi drugo žito za c. kr. vojni erar, in sicer v svoji pisarni v Ljubljani v Salendrovih ulicah. Pri nakupovanju bo navzoč zastopnik vojaštva. Plačevalo se bo najmanj po zadnji ljubljanski tržni ceni. Ponujeni oves mora biti primerno čist. Vzorec mora biti enak vsi zalogi; kdor bo na podlagi vzorca prodal in potem poslal slabše blago, bo imel škodo, ker se blago ne bo sprejelo. Torej pozor in vestno ravnanje. Kmetovalci, poslužite se te prilike, prodati svoj pridelek bolje kakor po prekupeh! Tožite, da v Ljubljani noben trgovec ne plačuje po tržnih cenah, ki so v listih objavljene, sedaj imate priliko, prodajati po teh cenah. Kupljeno blago mora prodajalec na svoje stroške poslati v Ljubljano ter tudi užiti-nino plačati. Prvo kupovanje se bo vršilo prihodnjo soboto, t. j. 6. decembra. Ponudniki po pošti naj gledajo, da bodo vzorci pravočasno došli. Prodajalci, ki osebno pridejo, morejo blago precej s seboj pripeljati. Kupovalo se bo le od pridelovalcev samih in ne od prekupcev.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Meseca novembra 1902 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 860 strank 423.424 K 64 h, 665 strank pa dvignilo 324.981 K 58 h.

— **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** V mesecu novembru t. l. je bilo vloženo pri »Ljubljanski kreditni banki« na vložne knjižice in na tekoči račun 1.062.090 K 41 h, vzdignjeno pa 811.753 K 07 h. Skupno stanje vlog je bilo koncem meseca novembra t. l. 2.564.721 K 76 h.

— **Mestna hranilnica v Kamniku.** V mesecu novembru 1902 je 129 strank vložilo 31.205 K 62 h, 60 strank dvignilo 21.605 K 62 h, 12 strankam se je izplačalo posojil 21.900 K, stanje vlog 571.831 K 98 h, stanje posojil 328.650 K 49 h, denarni promet 121.903 K 73 h.

— **Mestna hranilnica v Kranju.** V mesecu novembru 1902 je 337 strank vložilo 93.476 K 47 h, 270 strank dvignilo 73.247 K 49 h, 14 strankam se je izplačalo posojil 69.500 K. Stanje hranilnih vlog 2.877.716 K 43 h, stanje posojil 1.889.847 K 15 h, denarni promet 361.352 K 71 h.

Poslano.*

V polemiko, ki se vrši zadnje čase med »Slovincem« in »Slovenskim Narodom« zaradi nameščenja učnega osebja na ljubljanskih ljudskih šolah, se je vpletla tudi moja malenkost, dasi tudi nisem dal osebno nobenega nagiba niti eni, niti drugi stranki, da bi moje službeno razmerje spravljala v javnost.

Prisiljen pa sem vsled zadnjega članka v »Slovenskem Narodu«, št. 272. »Slovenec in učiteljstvo«, kjer se apodiktčno trdi, da sem sam krič, da sem bil preteriran, ker sem ponujano mi vodstvo na III. mestni deški petrazrednici »odklo-nil«, konstatirati, da me ni nikoli nikjer, nihče vprašal, če sprejemam vodstvo na III. mestni šoli in da zatorej ponujane mi vodstva tudi nikdar odkloniti nisem mogel. Doznal sem za dotično odredbo ces. kr. mestnega šolskega sveta kot za dognano stvar po svojem sedanjem vodju. Kateri koraki pa so bili poprej storjeni, da se je stvar tako izvršila, to bo pa najbolje vedel pojasniti gospod, ki je dotični članek v »Slovenskem Narodu« spisal ali pa inspiriral.

J. Levec,

učitelj na III. mestni deški šoli.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Borzna poročila.

Ljubljanska

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Uradni kurzi dunajske borze dne 2. decembra 1902.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majeva renta	101 25	101 45
4 1/2% srebrna renta	100 95	101 15
4% avstr. krona renta	100 30	100 50
4% zлата	120 65	120 85
4% ogrska krona	97 95	98 15
4% zлата	120 20	120 40
4% posojilo dežele Kranjske	97 75	—
4 1/2% posojilo mesta Split	99 75	100 75
4 1/2% " " Zara	100	101
4 1/2% bosn.-herc. žel. posoj. 1902	99 50	100 50
4% češka dež. banka k. o.	98 75	99 75
4% " " Z. o.	98 80	99 50
4 1/2% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 15	100 60
4 1/2% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	105 70	105 70
4 1/2% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4 1/2% " " ogr. centr. dež. hr.	100 50	101 25
4 1/2% " " hip. banke	100 50	101 50
4 1/2% obl. ogr. lokal. želez. d. dr.	99 50	100 50
4 1/2% " " češke ind. banke	99	100
4% prior. Trst-Poreč lok. želez.	98	99
4% " " dolenskih železnice	99 50	100 50
3% " " južne želez. kup. 1/1 1/1	291 25	293 25
4 1/2% avstr. pos. za želez. p. o.	99 50	100 50
Srečke.		
Srečke od leta 1854	181	185
" " 1860 1/2	183	185 80
" " 1864	—	—
" " tizske	156 75	158 75
" " zemljske kred. I. emisije	263	266
" " " " II.	263	265
" " ogrske hipotečne banke	253 75	255 75
" " srbske a frs. 100—	86 25	88 25
" " turške	112	113
Basilika srečke.	18 90	19 90
Kreditne	435	439
Inomoške	88	89 50
Krakovski	76	78
Ljubljanske	75	78 50
Avstr. rud. križa	55	56
Ogr.	26 40	27 40
Rudolfove	70	74
Saiburške	77	80
Dunajske kom.	429	433
Delnice.		
Južne železnice	64	65 50
Državne železnice	688 75	689 75
Avstro-ogrsk. bančne delnice	1551	1561
Avstr. kreditne banke	670 50	671 50
Ogrske	703	705
Zivnostenske	254	254 50
Premogokop v Mostu (Brux)	706	710
Alpinski montan	361 50	362 50
Praške želez. ind. dr.	1430	1440
Rima-Murányi	468	469
Trboveljske prem. družbe	385	388
Avstr. orožne tovr. družbe	298 50	299 50
Češke sladkorne družbe	136	140
Valute.		
C. kr. cekin	11 35	11 39
20 franki	19 09	19 12
20 marke	23 42	23 50
Sovereigns	23 92	24
Marke	117 10	117 30
Laški bankovci	95 10	95 30
Rublji	253 25	254

Žitne cene v Budimpešti.

dné 2. decembra 1902.

Termin.	za 50 kg K	7 59
Pšenica za april	50	6 62
Rž " april	50	5 75
Koruza " maj	50	6 32
Oves " april	50	6 32

Efektiv.

Nekoliko vinarjev nižji.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko uporabiti, nego „Mollo-vo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže ž njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatoj dobro, da se priliva kopeljem. Steklenica K 1-90. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 (12-16)

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m. Srednji tlačni tlak 736,0 mm.

Dec.	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
1.	9. zvečer	730 2	0 4	sr. jzhod	oblačno	0 0 mm.
2.	7. zjutraj	729 9	0 3	sl. jzhod	oblačno	0 0 mm.
	2. popol.	728 0	2 3	sl. jug	oblačno	0 0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 0,3°, normala: 0,4°.

Vsakdanja izkušnja učil,
da je darilo tembolj dragoceno, čim bolj je za nas praktično, čim bolj nam koristi. Elegantni božični kartoni, v vsakem so po trije kosi Deering-ovega mila s sve, so torej enkrat toli vredni pridatek k božičnim darilom, ker 1.) so najboljše, kar nudi stroka mil, 2.) kartoni so jako lepo opremljeni, 3.) isti so v damskih in gospodskih krogih kot darilo jako priljubljeni, in 4.) njih korist je vsled njihovega ugodnega vpliva na nežnost kože in čistost polti priznana velika. Doeringovi božični kartoni se dobivajo povsod brez povišanja cene. (2973)

Obleka, koci, stari komisni čevlji s podplati

na debelo, tudi na 6 mesecev, se po jako nizki ceni dobivajo pri (2877-6)

L. Pressburger & Sohn
Dunaj, XX., 1, tovarna Waltzen.

Stanovanje

v hiši Jurčičev trg št. 3, I. nadstr., obstoječe iz 2 sob, se za čas do februar-skega terminina 1903 **tako odda v najem.** Več izve se pri **dr. M. Pircu**, odvetniku v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 26. (2952-2)

Vsako sredo in soboto

se dobijo

— pristne —

Frankobrodске klobasice

pri

(2921-3)

Ant. Stacul-u

trgovina z delikatesami v Ljubljani.

Prešernove * * * * * poezije

v novi popolni izdaji 3 žiljenjepisom, literarno-zgodovinskih črticami in estetično oceno. — Uredil A. Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje z zlato obrobo) 3 H, po pošti 3 H 20 h.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani. (1882-52)

Zahvala in priporočilo.

Spoštovani gospod **G. Piccoli** lekar „pri angelju“ v Ljubljani.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraševanju svojih znancev in družin po Všem živin-skem prašku, prišel sem do prepričanja, da je Vaš živinski prah izborni zdravilo, katero bi se ne smelo pogrešati v nobenem hlevu.

Podgora pri Gorici, dné 13. junija 1902. (2910-2) b

And. Kocjančič.

Mlad trgovski pomočnik

izurjen v trgovini mešanega blaga, želi takojšnje službe. Ponudbe „Mlad pomočnik“ na upravnishvu „Slov. Naroda“. (2968-2)

Enega ali dva dečka

14-16 let stara, vzamem v službo kot vajenca. (2962-2)

Ivan Zrimec
mesar v Spodnjih Gorjah pri Bledu.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijane vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prinač v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Ansee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijane vane, Plzen, Budejovice, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobra. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobra. (1)

Izgubil se je pes

(brakir)

svitlorumene barve z belim nosom in belimi prsti na nogah. Cuje na ime »Žutela«. Kdor najde psa, naj to naznani v upravnishvu »Slov. Naroda«, kjer poizve naslov lastnika. (2959-3)

Zajčje kože

v vsaki množini kupi po najvišjih cenah tvrdka (2971-1)

J. S. Benedikt v Ljubljani.

Ekonom

vojaščine prost, ki je dovršil kmetijsko šolo in obiskoval sirarsko-mlekarski kurz ter je že služboval čez 1 leto na nekem veleposestvu ter 1 leto vodil neko društveno trtnico in drevosnico, zmožen slovenskega in hrvatsko-srbskega jezika, z izvrstnimi spričevali išče primerne službe. Blagohotne ponudbe pod naslovom: **Ekonom, poste restante, Gorica.**

Poskusite J. Klauer-jev, Triglav

naravni rastlinski liker!
Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-240)

Edini založnik in imetnik:
Edmund Kavčič v Ljubljani.

Gostilničarji in zasebniki

ki si žele kupiti pristna istrska vina

naj se obrnejo na **Pavla Sponza**, posestnika v Rovinju. (2880-4)

Teran po 26-32 K za hektl.
Muškatelec, beli » 32-40 » » »

Pošta in železniška postaja **Rovinj.**

Opekarna

se da v najem ali pa tudi prodaja v last.

Le-ta leži poleg deželne ceste v **tuhinjski dolini, 2 uri nad Kamnikom.** Ilovka je primerna tudi za izdelavo drugih lončenih posod, ker je kamnja in peska popolnoma prosta. Več pove gosp. **Franc Zoré**, učitelj v Šmartnem nad Kamnikom. (2914-4)

Primerno božično darilo!

Srečkanje nepreklicno 15. januarja 1903

Glavni dobitek

kron **40.000** kron

Srečke umetniško-obrtnega društva J.C. MAYER v Ljubljani. (2927-3)

Za Miklavža

priporoča

Rudolfa Kirbischa slaščičarna
Ljubljana, Kongresni trg

svojo bogato izbero v atrapah, figurah, bonbonih, koščkih s sadjem, pocukranem in glaziranem sadju v škatljicah, najfinejših bonbonih. Suhar, mandolato, medene potice, popernike, najfinejše pecivo za čaj, patience-pecivo, bisquit za šampanjec, kakao, čokolado, čaj, rum, konjak, najfinejša desertna vina in likere, prepečenec, skladanec (Waffel), karlovarske oblate za pischingerske torte.

→ Za praznike ←
najfinejše potice, pinca, šartelj, vina iz c. kr. dvorne kleti (c. kr. dvorni grad na Dunaju).

== Vse jestvine sam izdelujem. ==

Naročila na zunan se izvršujejo točno. (2972-1)

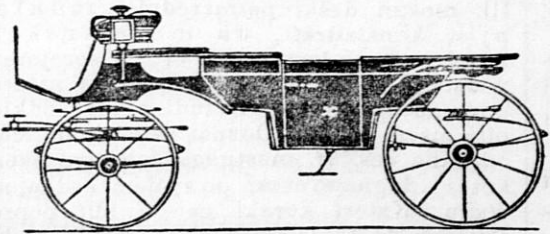

Izognite se nakupa manjvrednega in vmes še ponarejenega ruma!

Esence so zdravju škodljive.

Battle-Axe Jamaica The Nectar of Jamaica.
rum je znan kot Vsaka izvirna steklenica se polni pod osebnim nadzorstvom tvrdke: **A. A. Baker & Co., London E. C.**

Ta marka je v vseh kulturnih državah na svetu postavno varovana. V Ljubljani se dobiva pri **Anton Staculu.** (2555-19)

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. (2974-1)

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.
Franc Wisjan, izdelovalec vozov v Ljubljani, Rimska cesta šte. 11.